

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 307/2026-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s.r.o., Námestie osloboditeľov 3/A, Košice, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 2C/325/2015 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 2C/325/2015 **boli porušené** základné práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bardejov v konaní sp. zn. 2C/325/2015 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **4 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bardejov **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bardejov **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 014,41 eur** a tieto zaplatiť ich advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. mája 2026 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že mu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov. Žiadajú priznať finančné zadosťučinenie po 20 000 eur.

II.

2. Sťažovatelia sa žalobou z apríla 2006 proti pozemkovému úradu domáhali určenia neplatnosti časti Registra obnovennej evidencie pozemkov. Okresný súd v júni 2006 vec postúpil krajskému súdu, no najvyšší súd uznesením zo septembra 2007 rozhodol, že jeho nesúhlas s postúpením je dôvodný. Okresný súd v marci 2008 sťažovateľov vyzval z dôvodu neurčitosti žaloby na jej doplnenie, na čo v apríli 2008 reagovali tak, že žiadajú určiť vlastnícke právo proti štyrom žalovaným k štyrom pozemkom ornej pôdy s výmerou 2 109 m². V septembri 2008 okresný súd vyhovel návrhu sťažovateľov na pristúpenie ďalších žalovaných. V januári 2010 vyzval okresný súd sťažovateľov na vyjadrenie k vyjadreniu jedného zo žalovaných.

3. Prvé pojednávanie sa konalo v septembri 2010. V decembri 2011 požiadal okresný súd správu katastra o stotožnenie pozemkov. Stotožnenie bolo predložené v januári 2012 a žalovaní sa k tomu vyjadrili vo februári 2012. Pojednávanie nariadené na september 2012 bolo zrušené pre chorobu sudcu a uskutočnilo sa v decembri 2012. Sťažovatelia na ňom boli vyzvaní, aby predložili otázky znalcovi a aby sa vyjadrili k námietke legitimácie žalovaného 1. V rovnaký mesiac vzali voči tomuto žalovanému žalobu späť a poskytli otázky pre znalca. V apríli 2013 došlo k opätovnej zmene sudcu a v októbri 2013 bolo nariadené znalecké dokazovanie. Okresný súd vo februári 2015 konanie proti žalovanému 1 zastavil a vo zvyšku vec vylúčil na samostatné konanie.

4. V novembri 2015 advokát sťažovateľov urgoval nariadenie pojednávania. Po ďalšej zmene sudcu sa ďalšie pojednávanie konalo v marci 2017. V máji 2017 okresný súd pripustil do konania ďalších žalovaných a uznesením zo septembra 2017 bol ustanovený znalec. Uznesením z novembra 2018 bolo rozhodnuté o zmene na strane žalovaných. Okresný súd v júni 2019 zistil, že jeden zo žalovaných zomrel a dedičské konanie nebolo skončené. S ohľadom na ustálenie okruhu strán okresný súd v júli 2019 prerušil konanie do skončenia dedičského konania po tomto žalovanom s tým, že bez rozhodnutia o dedičstve nemožno určiť, kto je vlastníkom pozemkov. Dedičské konanie bolo skončené v júni 2021. Následne okresný súd zistil, že pozemky neboli predmetom dedenia, a preto v októbri 2021 podal podnet na dodatočné konanie o dedičstve a konanie uznesením prerušil do skončenia dedičského konania, pričom žiadna zo strán proti tomu nepodala odvolanie. Dodatočné dedičské konanie bolo skončené vo februári 2024.

5. Okresný súd v máji 2024 vykonal lustráciu v registri obyvateľov, keďže údaje jednej zo žalovaných na liste vlastníctva nekorešpondovali s údajmi v konaní. V júni 2024 rozhodol o pokračovaní v prerušenom konaní a aj o opätovnom prerušení do skončenia dedičského konania po jednej zo žalovaných. O pokračovaní, pripustení zámeny na strane žalovaných a o prerušení konania rozhodol okresný súd aj v apríli 2025. V máji 2026 rozhodol okresný súd o pokračovaní v konaní a o pribratí dvoch nových subjektov na strane žalovaných.

III.

6. Sťažovatelia zdôrazňujú extrémnu dĺžku konania. Vec však považujú za bežnú a dĺžku konania neospravedlňuje ani počet žalovaných. Sťažovatelia zdôrazňujú, že k predĺženiu konania neprispeli a na výzvu súdu odstránili nedostatky žaloby. Ďalej uvádzajú obdobia nečinnosti a to, že ide o určenie ich vlastníckeho práva k ornej pôde, pričom na časti pozemkov už medzičasom boli postavené domy. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňujú dlhodobým stavom právnej neistoty, vyšším vekom a zdravotnými problémami.

7. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že dĺžka konania vybočila z rámca požiadavky na rozhodnutie v primeranej lehote, no prevažná časť zdržania bola spôsobená nedostatočným označením žalovaných sťažovateľmi, ktorí podali neúplnú žalobu, nedôvodne žiadali odročiť pojednávanie v júli 2017 a v priebehu konania upravovali okruh účastníkov. Preto obdobie až do ich posledného návrhu na pristúpenie ďalších účastníkov v júni 2019 treba pričítať sťažovateľom. Okresný súd v záujme materiálnej spravodlivosti neskoncentroval konanie a nepostupoval formalisticky tak, že by zamietol žalobu sťažovateľov z procesných dôvodov, ale opakovane vyhovel ich návrhom na pripustenie ďalších žalovaných, aby im poskytol materiálnu spravodlivosť. Okresný súd poukazuje aj na úmrtia na strane žalovaných. Zároveň okresný súd pripomína, že sťažovatelia za celé obdobie nepodali sťažnosť predsedovi súdu na prieťahy.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie do veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, k čomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Konanie o určenie vlastníckeho práva tvorí bežnú súčasť agendy civilných súdov. Z konkrétnych okolností prípadu je zrejmý vyšší počet žalovaných a nutnosť vypracovania znaleckých posudkov, čo objektívne vplýva na rýchlosť konania. Inak vec nejaví známky nadmernej skutkovej alebo právnej zložitosti. Je rovnako nutné uznať, že sťažovatelia skutočne opakovane navrhovali pristúpenie ďalších žalovaných vrátane nových šesťnásť osôb v máji 2017, čím výrazne prispeli k celkovej dĺžke konania.

10. K prieťahom v konaní však došlo primárne v dôsledku neefektívneho procesného postupu a nečinnosti okresného súdu. Z každej procesnej aktivity súdu je zjavná výrazná neefektívnosť, čo preukazuje napríklad skutočnosť, že už v úvode konania došlo z jeho strany síce k zákonnému, ale nesprávnemu posúdeniu, keď bol toho názoru, že by mala byť vec preskúmaná iným súdom. Už v tejto fáze došlo k predĺženiu konania o približne rok a päť mesiacov. Ďalšie neprimerané predĺženie konania je zreteľné v období od septembra 2008 do januára 2010. Aj nasledujúci priebeh konania sa vyznačoval viac ako ročnými odstupmi medzi úkonmi súdu, a to vrátane obdobia od septembra 2010 do decembra 2011, keď úplne absentuje akákoľvek aktivita. V období od podania obžaloby v apríli 2006 do decembra 2012 sa konali len dve pojednávania. Ani v ďalšom období okresný súd nepostupoval plynulejšie, keďže v priebehu rokov 2013 až 2016 s výnimkou

vypracovania znaleckého posudku a zastaveniu konania proti jednému zo žalovaných neprebehlo žiadne pojednávanie.

11. V období od roku 2019 do podania ústavnej sťažnosti v máji 2026, teda takmer sedem rokov, je konanie prerušené z dôvodu prebiehajúcich dedičských konaní po zosnulých žalovaných. Procesný postup okresného súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho niekoľkoročným neefektívnym postupom a nečinnosťou, však vôbec nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov už v období pred prerušením konania v roku 2019. Zo spisu navyše nie je zrejmé, či sa okresný súd zaoberal možnosťou konať podľa § 63 ods. 3 Civilného sporového poriadku a či povaha sporu pripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo aj pred skončením konania o dedičstve.

12. Samotná dĺžka konania, ktoré nie je právoplatne rozhodnuté ani po viac ako 20 rokoch od jeho začatia, preto nie je súladná nielen s ústavnými právami sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a obdobného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale ani so základným právom sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Takáto kvalita poskytovania súdnej ochrany zasahuje do samej podstaty tohto základného práva. Preto bolo, čo sa týka všetkých sťažovateľmi uvedených ústavných práv, ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a okresnému súdu prikázané, aby konal bez zbytočných prieťahov. K objektívnym prekážkam v konaní, ktoré spočívajú v dedičských konaniach po zosnulých žalovaných, treba dodať, že tie nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter.

13. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom významným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľov bola nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľov, ktorí až do roku 2017 svojimi opakovanými návrhmi upresňovali okruh žalovaných a význam rozhodnutia pre sťažovateľov, bolo sťažovateľom podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie každému po 4 500 eur s tým, že vo zvyšnej časti sa ich návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovuje.

14. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 396,50 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 15,86 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 1 014,41 eur. Podanie ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľov bolo spojené so zhodnou argumentáciou. Sťažovateľom poskytnuté právne služby nevyžadovali osobitný prístup. Preto nebol dôvod zvýšiť základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, keďže niet rozdielu v tom, či bola právna služba

poskytnutá jednému alebo dvom sťažovateľom. To platí osobitne v konaní o ústavnej sťažnosti, v ktorom možno náhradu trov konania priznať len v odôvodnených prípadoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu